

Hoe omgaan met zorgkundigen en vertegenwoordigers op ok.

Een standpunt

Blankenberge 27 maart 2009

Jan Vande Moortel
Lector en advocaat

AXIOMA'S

1. We leven in een rechtsstaat
2. De wet is niet altijd zoals ze zou moeten zijn

We leven in een rechtsstaat

- Bescherming van de titel
- Bescherming van het beroep
- Verplichtingen bij de beroepsuitoefening
- ...

- Verpleegster (“verlengde arm”)

naar

- Verpleegkundige (eigen “kunde”)

Beroepsbescherming

ASSISTENTIE BIJ MEDISCHE HANDELINGEN

- Beheer van de chirurgische en anesthesiologische uitrusting (B1)
- Voorbereiding van de patiënt op de anesthesie en de chirurgische ingreep (B1)
- Deelneming aan de assistentie en aan het toezicht tijdens de anesthesie (B2)
- Voorbereiding, assistentie en instrumenteren bij medische en chirurgische ingrepen (B2)

Beroepsbescherming

MAAR OOK

- Voorbereiding van en assistentie bij invasieve ingrepen tot diagnosestelling (B2)
- Maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels: fixatiemiddelen,... (B1)
- Voorbereiding, assistentie, instrumenteren en post-operatieve zorg bij keizersnede (C)
- ...

Overtreding leidt tot :

AANSPRAKELIJKHEID

VERSUS

VERANTWOORDELIJKHEID

VORMEN van aansprakelijkheid

I. BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID

1. Aquiliaanse aansprakelijkheid
  - A. Eigen daden
  - B. Andermans daden
  - C. Gebrekkige zaken

2. Contractuele aansprakelijkheid

II. Strafrechtelijke aansprakelijkheid

Verdediging burgerlijk :

Fout?

Causaal verband?

Artikel 18 AOW/ Wet 10.02.03

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- (on)opzettelijke doding
- (on)opzettelijk toebrengen slagen en verwondingen
- Schuldig verzuim
- **Onwettig (laten) uitoefenen van de verpleegkunde**
- Onwettige uitoefening van de geneeskunde

Artikel 38ter K.B. nr. 78

Onverminderd de in het Strafwetboek gestelde straffen wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met een geldboete van zesentwintig tot tweeduizend frank of met een van deze straffen alleen:

hij die zonder in het bezit te zijn van de vereiste erkenning of zonder te voldoen aan de voorwaarden gesteld in artikel 21quater, § 1, één of meer activiteiten van de verpleegkunde zoals bedoeld in artikel 21quinquies, § 1, a), uitoefent met de bedoeling er financieel voordeel uit te halen of gewoonlijk één of meer activiteiten zoals bedoeld in artikel 21quinquies, § 1, b) en c), uitoefent.

Die bepaling is niet van toepassing op de personen die gemachtigd zijn de geneeskunde uit te oefenen en op de vroedvrouwen, de zorgkundigen en de beoefenaars van de kinesithérapie en de paramedische beroepen, voor wat de reglementaire uitoefening van hun beroep betreft.

Ze is evenmin van toepassing op de student in de geneeskunde, de student in de kinesithérapie, de student vroedvrouw en de personen in opleiding voor een paramedisch beroep die de vermelde activiteiten verrichten in het kader van hun opleiding of op de student die de vermelde activiteit verricht in het kader van een erkende opleiding voor het behalen van een in artikel 21quater, § 1, of artikel 21quinquiesdecies, bedoelde erkenning.

ZORGKUNDIGEN

Wat mogen ze ? K.B. 12.01.06 !

- Vervoer van patiënten conform het zorgplan
- Toepassing van de maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels
- ...

Verdediging strafrechtelijk

Wet 04.05.1999 :

strafrechtelijke aansprakelijkheid
rechtspersonen

Strafuitsluitende verschoningsgrond

- Intrinsiek verband met verwezenlijking van het doel van de rechtspersoon
- Natuurlijke persoon heeft niet de zwaarste fout begaan
- De natuurlijke persoon heeft de fout niet wetens willens gepleegd

BESLUIT

- De zorgkundige of de vertegenwoordiger (geen verpleegkundige) die assisteert is strafbaar.
- De arts die toelaat dat een niet-verpleegkundige, verpleegkundige verstrekkingen stelt is ook strafbaar
- De verpleegkundige die dit toelaat is ook strafbaar

BURGERLIJK : causaal verband ?

Nieuwe **REGELING** voor de **burgerlijke aansprakelijkheid**

- Geen fout meer nodig
- Wel schade ingevolge gezondheidszorg
- Niet de schade die het gevolg is van de oorspronkelijke toestand of de voorzienbare evolutie
- Niet de schade als gevolg van de normale en voorzienbare risico's of neveneffecten
- Niet de schade ingevolge opzet of weigering patiënt

Wet dd. 22.12.08 (B.S. 29.12.08) art 97

- De wet betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum en dus niet op 01.01.09
- Wanneer is dit ?
  - Morgen ?
  - Nooit ?

NIEUWE VERPLICHTING

- Verplichte verzekering
  - Ook voor organen, aangestelden, werknemers
- Indien geen verzekering :
  - Gevangenisstraf 8 dagen tot 1 jaar en/of 25 x 5,5 tot 250 x 5,5 euro
  - Staat los van de terugvordering van de betaalde schadevergoeding

Nieuwe wet geldt voor zorgverleners

De zorgverlener is

- beroepsbeoefenaar : zie K.B. nr. 78
- verzorgingsinstelling : Gezondheidszorg verstrekkende instelling onder toepassing ziekenhuiswet (+ ...)

De verzekeringsovereenkomst

Moet alle verstrekkingen dekken van personen die werkzaam zijn in een verzorgingsinstelling, alsook alle verstrekkingen die onder verantwoordelijkheid van de beroepsbeoefenaar worden uitgevoerd

Gevolg nieuwe wet

De patiënt (= natuurlijke persoon aan wie gezondheidszorg wordt verstrekt) of zijn rechtverkrijgende

kan geen burgerlijke aansprakelijkheidsvordering meer instellen tegen de zorgverlener, tenzij opzet of zware fout

De nieuwe wet geldt voor

- Het verlenen van gezondheidszorg
- Het niet verlenen van zorg die de patiënt rechtmatig kon verwachten, rekening houdende met de stand van de wetenschap
- Een infectie opgelopen als gevolg van de verleende zorg

Het verlenen van gezondheidszorg is

Door een zorgverlener aangeboden dienst in het kader van de uitoefening van zijn beroep met het oog op :

- Het bevorderen, vaststellen, behouden, herstellen of verbeteren van de gezondheidstoestand of de esthetiek van de patiënt
- Het afstaan van menselijk lichaamsmateriaal
- Contraceptie of het vrijwillig afbreken van een zwangerschap
- Het uitvoeren van bevallingen
- Begeleiden van een terminale patiënt

OPGELET voor de terugvordering

WANNEER ?

- zware fout
- opzet

WAT IS EEN ZWARE FOUT?

- Alcoholintoxicatie of verdovende middelen
- Schuldig verzuim
- Uitoefening van verboden activiteit

Verboden activiteit

Schade als gevolg van de uitoefening van een verboden activiteit volgens de bepalingen van het K.B. nr 78 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

Het artikel 21 quinquies van het K.B. nr. 78 bepaalt :
De Koning kan overeenkomstig de bepalingen van artikel 46bis, de lijst vaststellen van de in § 1 bedoelde verstrekkingen, alsook de regelen voor de uitvoering ervan en de desbetreffende bekwaamheidsvereisten

BESLUIT

- Terugvordering is van de zorgverlener mogelijk als er sprake is van een zware fout **van de zorgverlener** en de schade het gevolg is van de uitoefening van een verboden activiteit (**door de zorgverlener zelf of door bv. een aangestelde van de zorgverlener?**).

WET BETREFFENDE DE RECHTEN VAN DE PATIENT

Datum : 22-08-2002

Publicatie : 26-09-2002

PATIËNTENRECHTEN

Voor : patiënt

T.a.v. : beroepsbeoefenaar

GEZONDHEIDSZORG

Diensten met oog op

- bevorderen
- vaststellen
- behouden
- herstellen
- verbeteren

van de gezondheidstoestand

WIE HEEFT DEZE RECHTEN?

- De patiënt
- Zijn vertegenwoordiger
  - wettelijk
  - contractueel
  - cascadereregeling

vertegenwoordiger

Wettelijk geregeld

- Minderjarigen
- Verlengde staat van minderjarigen
- Gerechtelijk onbekwaamverklaarden

vertegenwoordiger

Wettelijk

Contractueel

zoniet :

Cascadesysteem

CASCADESYSTEEM

1. Partner
2. Kinderen
3. Ouders
4. Broers/zussen

uitzondering

in het belang van de patiënt

en

teneinde een bedreiging van diens leven of een ernstige aantasting van diens gezondheid af te wenden

Verpleegkundige betrokkenheid

- In dringende situaties
- Indien geen familie in cascadesysteem
- Bij onenigheid binnen een groep in cascadesysteem
- Bij het 'achterpoortje'

Geen 'achterpoortje'

- Bekwame meerderjarige patiënt
- Minderjarige die 'rijp' is om zijn gezondheidstoestand te beoordelen
- Vertegenwoordiger die conform de wens van de patiënt beslist

PATIËNTENRECHTEN

- **Kwaliteitsvolle dienstverlening**
- **Vrije keuze van beroepsbeoefenaar**
- **Informatie over gezondheidstoestand**
- **Voorafgaande en vrije toestemming**
- **Rechten rond het patiëntendossier**
- **Bescherming persoonlijke levenssfeer**
- **Klachtenbemiddeling**
- **Aangepaste zorg rond pijn**

Mag de patiënt vrij kiezen wie assisteert?

- De patiënt heeft in principe vrije keuze van beroepsbeoefenaar , maar heeft de vertegenwoordiger wel titel van verpleegkundige?
- Indien wordt geassisteerd door een zorgkundige dan moet de zorgkundige de wet naleven binnen zijn bevoegdheden

AANSPRAKELIJKHEID van VERPLEEGKUNDIGEN

Wijzigingen aan de wetgeving alsmede een tekst zijn terug te vinden op :

- www.advamo.com